

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 225/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditsa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020 (pôvodne vedenom pred Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 3T/38/2020) takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. B2-3T/38/2020 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **je** jej Mestský súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, odboru kriminálnej polície, 3. oddelenia vyšetrovania v konaní vedenom pod ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017, postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1Kv60/17/1100 a postupom mestského súdu [v konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020; pôvodne vedenom pred okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 3T/38/2020 (ďalej aj „napadnuté konanie“)].

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v napadnutom konaní mestského súdu ako poškodená trestným činom. Trestné stíhanie vo veci bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté 17. októbra 2017, a to pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa krajského riaditeľstva ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 z 5. decembra 2018 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obvinený“), pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona. Prípravné konanie bolo ukončené 26. marca 2020 podaním obžaloby na obvineného a konanie pred súdom prebiehalo najprv na okresnom súde pod sp. zn. 3T/38/2020, po súdnej reforme napadnuté konanie prebieha na mestskom súde pod sp. zn. B2-3T/38/2020. Postup orgánov činných v trestnom konaní sťažovateľka hodnotí v celku ako prietahový, pričom poukazuje na to, že „Návrh na podanie obžaloby podal porušovateľ 1 dňa 03.03.2020, t. j. po vyše 1 roku a 2 mesiacoch odo dňa vydania Uznesenia o vznesení obvinenia. Od času vydania Uznesenia o vznesení obvinenia v tomto trestnom konaní až do momentu podania obžaloby ubehol 1 rok a 4 mesiace, pričom procesné úkony vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora boli uskutočňované nesystematicky, s dlhými časovými rozostupmi, zbytočne predlžujúcimi prípravnú fázu trestného konania. Rovnaká logická premisa platí zároveň aj u porušovateľa 2, pretože aj keď dozor nad vyšetrovaním vykonával konštante, v konečnom dôsledku nezabránil zdĺhavosti a neúčinnosti tohto konania a jeho činnosť sa javí skôr formalisticky ako reálne účinná.“.

3. Postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka vytkla predovšetkým nečinnosť, keď po podaní obžaloby 6. apríla 2020 tento súd „vytýčil termín hlavného pojednávania na 28.06.2022, t. j. po 2 rokoch a 3 mesiacoch odo dňa podania obžaloby, pričom namietané konanie nie je k dnešnému dňu právoplatne skončené“. Brojila proti pasivite okresného súdu v napadnutom konaní aj využitím sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ako prostriedku nápravy, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3Ntro/2/2021 z 11. apríla 2024 tak, že ju podľa § 55 ods. 5 písm. b) Trestného poriadku prvej aliney uznal za opodstatnenú. Krajský súd sa v uznesení sp. zn. 3Ntro/2/2021 z 11. apríla 2024 zaoberal aj celkovou dĺžkou napadnutého konania vrátane postupu okresného súdu, ako aj mestského súdu, pričom zistil, že «na Mestskom súde

Bratislava I sa vedie konanie proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 ods. 4 písm. a) Trestného zákona na základe obžaloby podanej dňa 06.04.2020 pôvodne na Okresný súd Bratislava II. Tento nariadil vo veci hlavné pojednávanie na termín 26.01.2021, kedy sa podľa úradného záznamu hlavné pojednávanie nekonalo z dôvodu pandemickej situácie, 30.03.2021, kde absentuje zápisnica z hlavného pojednávania alebo opatrenie o jeho zrušení, kde tiež niet žiadneho dôkazu o zrušení či vykonaní hlavného pojednávania. Hlavné pojednávanie nariadené na termín 08.07.2021 bolo z dôvodu „vysokých horúčav“, ktoré namietali prísediaci, odročené na termín o ktorom však neboli obžalovaný ani obhajca upovedomení, a preto bolo odročené na termín 20.01.2022. Opäť absentuje pokyn sudcu pre kanceláriu, aby predvolala procesné strany, hlavné pojednávanie bolo z dôvodu ich neprítomnosti odročené na termín 08.03.2022. Tentokrát bol obžalovaný predvolaný a obhajca upovedomený, hlavné pojednávanie však bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti predsedu senátu na 03.05.2022. Poškodení opakovane upovedomovaní neboli. Dňa 03.05.2022 súd prvého stupňa začal vykonávať vo veci dokazovanie, hlavné pojednávanie odročil na termín 28.06.2022, ktoré bolo odročené pre neprítomnosť obhajcu na termín 06.10.2022, kedy bolo odročené na opäť pre neprítomnosť obhajcu. Hlavné pojednávanie nariadené na 24.01.2023 bolo odročené úradným záznamom vyššieho súdneho úradníka z rodinných dôvodov predsedu senátu na 11.04.2023, a opäť úradným záznamom bolo odročené na neurčito, opäť z náhlych rodinných dôvodov predsedu senátu.». Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 3Ntro/2/2021 z 11. apríla 2024 ďalej vyplýva, že v napadnutom konaní došlo k viacnásobnému prerozdeľovaniu veci zákonným sudcom, pričom naposledy bola vec pridelená 11. januára 2024 novej zákonnej sudkyňi, pričom „zo spisu nie je zrejmé, z akých dôvodov a na akom právnom podklade.“. V závere krajský súd, vyhodnocujúc opodstatnenosť podania sťažovateľky, zhodnotil postup okresného súdu a mestského súdu v napadnutom konaní tak, že bol „povrchný, nesústredený a neefektívny“, pričom zhodnotil aj reakciu mestského súdu na sťažovateľkou podanú sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku tak, že „súd prvého stupňa nereagoval na sťažnosť pre nečinnosť zákonným spôsobom, pretože nepostupoval podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku a nenariadil v lehote 15 dní od 27.11.2023 hlavné pojednávanie (toto nariadil až o cca 4 mesiace), a ani nepredložil vec bez meškania nadriadenému súdu so stanoviskom predsedu súdu v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Bol vo veci nečinný v rozpore so svojimi zákonnými povinnosťami, čo činí sťažnosť pre nečinnosť opodstatnenou“.

4. K uvedenému sťažovateľka zhrnula, že „Dĺžka trestného súdneho konania vedeného pred porušovateľom 3 je odo dňa 26.03.2020 (t.j. odo dňa podania obžaloby) k dnešnému dňu viac ako 4 roky a 3 týždne, pričom porušovateľ 3 počas tejto doby nevydal ani jedno meritórne rozhodnutie, naopak na poslednom hlavnom pojednávaní pojednávanie odročil a to až na 26.06.2024.“, pričom „Primeraná lehota na konanie sa v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.“. S ohľadom na samotnú dĺžku napadnutého konania sťažovateľka žiada aj s poukazom na konkrétnu rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aby „ústavnou sťažnosťou namietané konanie bolo preskúmané ako celok.“, keďže „Konanie vedené toho času pred porušovateľom 3 je v danom prípade pokračovaním trestného konania vedeného pred porušovateľom 1 a následne pred porušovateľom 2, pričom uvedené konania majú byť posudzované ako celok.“.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že sa žiadnym spôsobom nepodielala na dĺžke napadnutého konania, naopak, „*má za to, že spravila všetko preto, aby bola v danej veci jej právna neistota odstránená. Porušovateľovi 3 podala či už žiadosť o vytyčenie hlavného pojednávania, takisto podala aj sťažnosť na prešetrenie prietahov v konaní, ktorá bola vyhodnotená Krajským súdom ako opodstatnená, no dnes aj napriek tomu nemá v rukách žiaden konečný titul. Porušovateľ 3 toho času nemôže objektívne vykonať už žiaden úkon, ktorý by bol schopný konvalidovať ten fakt, že doposiaľ konal absolútne neefektívne, nesústredene a ústavne non-komformne, čo potvrdzujú aj závery Krajského súdu.*“. Význam napadnutého konania pre sťažovateľku je daný už samotnou povahou trestného konania ako prostriedku „*ultima ratio*“ pri riešení najzávažnejších porušení, resp. narušení spoločenských vzťahov, pričom sťažovateľka je toho názoru, že na samotnú dĺžku napadnutého konania nemala negatívny vplyv (i) ani pandémie covidu, keďže „*epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020, III. ÚS 111/2021).*“, (ii) súdna reforma, keďže „*akékoľvek problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníka konania (III. ÚS 471/2023).*“, (iii) preťaženosť súdneho systému, keďže „*Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (rozsudok ESLP vo veci Probstmeier proti Nemecku zo dňa 01.07.1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).*“, a (iv) napokon predmet samotného napadnutého konania nie je taký právne a skutkovo zložitý, aby „*bolo možné ospravedlniť skutočnosť, že predmetné konanie nie je právoplatne skončené ani po vyše 5 rokoch a 4 mesiacoch vedenia namietaného konania*“.

6. Požadované finančné zadosťučinenie sťažovateľka rozdelila medzi všetkých porušovateľov, keďže „*Porušovateľ 1 zodpovedá za čas prietahov v namietanom konaní v trvaní 1 rok a 4 mesiace (odo dňa vydania Uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 05.12.2018 do podania obžaloby 26.03.2020, porušovateľ 2 v trvaní 1 rok a 4 mesiace (od 05.12.2018 do 26.03.2020), porušovateľ 3 v trvaní 4 roky a 3 týždne (od 26.03.2020 do dnešného dňa).*“. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia určila s prihliadnutím (i) na celkovú dobu napadnutého konania, (ii) plnú zodpovednosť porušovateľov za celú dobu napadnutého konania, (iii) stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011 a (iv) zohľadnenie aktuálnej výšky inflácie tak, že „*výška finančného zadosťučinenia od porušovateľa 1 by mala byť stanovená suma 1.500,- Eur, od porušovateľa 2 suma 1.500,- Eur, od porušovateľa 3 suma 7.500,- Eur*“.

7. Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a konaním Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v trestnom konaní vedenom pod ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 porušené bolo.

II. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a konaním Krajskej prokuratúry Bratislava v trestnom konaní vedenom pod č.k. 1Kv60/17/1100 porušené bolo.

III. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a konaním Mestského súdu Bratislava I (do 31.05.2023 Okresného súdu Bratislava II) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020 (do 31.05.2023 pod sp. zn. 3T/38/2020) porušené bolo.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Mestskému súdu Bratislava I, aby v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020 konal bez zbytočných prietahov.

V. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke voči porušovateľovi 1 primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- Eur, ktoré je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky povinné uhradiť sťažovateľke do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke voči porušovateľovi 2 primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- Eur, ktoré je Krajská prokuratúra Bratislava povinná uhradiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke voči porušovateľovi 3 primerané finančné zadostučinenie vo výške 7.500,- Eur, ktoré je Mestský súd Bratislava I povinný uhradiť sťažovateľke do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VIII. Porušovateľ 1, porušovateľ 2 a porušovateľ 3 sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľke náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia za konanie o ústavnej sťažnosti, a to vo výške 856,75,- Eur a nákladu na vytvorenie zaručenej konverzie vo výške 11,50 Eur a to na bankový účet právneho zástupcu sťažovateľky, všetko do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

8. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 216/2024-11 z 24. apríla 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v časti týkajúcej sa postupu mestského súdu v napadnutom konaní. Vo vzťahu k sťažovateľkou označeným právam postupom (i) krajského riaditeľstva v konaní vedenom pod ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 a (ii) krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1Kv60/17/1100 ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

9. Okresný súd pripustil určitú mieru prietahov v napadnutom konaní, ku ktorej došlo z dôvodu „nadmernej zaťažnosti tak zákonných sudcov, ako aj celého bývalého Okresného súdu Bratislava II (v súčasnosti Mestského súdu Bratislava I)“. Na druhej strane skonštatoval, že primerane/adekvátne reagoval na sťažovateľkou podanú sťažnosť na prietahy z 27. novembra 2023, keďže došlo k prerozdeleniu veci novej zákonnej sudkyni, ktorá 21. januára 2024 nariadila termín hlavného pojednávania na 17. apríl 2024 a zároveň vyzvala obžalovaného vo veci na vyjadrenie k zmene zloženia senátu podľa § 277a ods. 1 Trestného poriadku. Taktiež vyzvala splnomocnenca poškodeného, aby uviedol, či trvá na podanej sťažnosti na prietahy z 27. novembra 2023, po

ktorého vyjadrení predložila spis predsedovi okresného súdu na rozhodnutie o sťažnosti splnomocnenca poškodenej. Termín hlavného pojednávania nariadený na 17. apríl 2024 sa neuskutočnil z dôvodu ospravedlnenia sa obhajcu obžalovaného, ktorý sa v čase nariadeného termínu nachádzal na kúpeľnej liečbe. Ďalší termín hlavného pojednávania bol nariadený na 26. jún 2024. Okresný súd na záver podotkol, že „sťažovateľka paradoxe podala ústavnú sťažnosť pre porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v čase keď tunajší súd začal vo veci riadne konať“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-3T/38/2020 vrátane postupu orgánov činných v trestnom konaní a pri zohľadnení celkovej dĺžky trestného konania došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k ňou označeným právam, ku ktorých porušeniu malo dôjsť postupom orgánov činných v trestnom konaní, a to (i) krajského riaditeľstva a (ii) krajskej prokuratúry, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Dôvodom tohto postupu bola skutočnosť, že konanie (i) krajského riaditeľstva ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 a (ii) krajskej prokuratúry sp. zn. 1Kv60/17/1100 bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľkou 18. apríla 2024 skončené, pričom celkové ukončenie konania (a ukončenie stavu právnej neistoty sťažovateľky) nemôžu tieto orgány aktuálne ovplyvniť.

11. Ústavný súd, vychádzajúc zo svojej judikatúry (napr. I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, I. ÚS 103/2019, IV. ÚS 26/2021, IV. ÚS 303/2022), ako aj judikatúry EŠLP (napr. Zarembová proti Slovenskej republike z 23. 11. 2010, bod 19, Sirotňák proti Slovenskej republike z 23. 12. 2010, bod 28, Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, bod 18, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016), zohľadnil v rámci posudzovania postupu mestského súdu aj dobu prípravného konania, a napadnuté konanie mestského súdu tak bude vyhodnocovať v rámci celkovej doby jeho trvania.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny) a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021, III. ÚS 233/2022, III. ÚS 661/2022). Z tohto vyplýva, že právne

východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmí nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023, IV. ÚS 180/2023, IV. ÚS 237/2024).

15. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021, IV. ÚS 180/2023, IV. ÚS 237/2024). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

16. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania EŠLP zohľadňuje viaceré okolnosti, medzi nimi zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

III.1. Právna a faktická zložitnosť veci:

17. Pokiaľ ide o zložitnosť prípadu, môže vyplývať z rozsahu obvinení, množstva osôb zapojených do konania (napr. počet obvinených, svedkov) alebo tiež z medzinárodného aspektu prípadu (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, bod 20). Zložitnosť prípadu môže taktiež vyplývať z trestnej činnosti tzv. „bielych golierov“, teda podvodov zahŕňajúcich viacero spoločností a komplexné transakcie, ktorých cieľom je vyhnúť sa kontrole vyšetrovacích orgánov a ktoré si vyžadujú značné účtovné a finančné odborné znalosti (C. P. a ďalší proti Francúzsku z 1. 8. 2000, sťažnosť č. 36009/97, bod 30).

18. Predmetom napadnutého konania je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti obvinenému pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, teda pre majetkovú trestnú činnosť, čo v zásade predstavuje štandardný predmet trestnoprávnej agendy súdov, aj keď zložitnosť veci môže byť, najmä v prípade podvodu ako obzvlášť závažného zločinu, individuálne daná podľa kritérií predchádzajúceho bodu. Z tohto uhla pohľadu nie je napadnuté konanie typovo náročné. V priebehu napadnutého konania však bola zaznamenaná procesná aktivita obvineného, ktorá mala dopad na jeho plynulý priebeh a ktorú ústavný súd bude vyhodnocovať pri hodnotení postupu mestského súdu.

III.2. Správanie účastníka konania:

19. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako obvineného z trestného činu, čl. 6 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú, a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Správanie sťažovateľa preto predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripísaná štátu a ktorá sa musí zohľadniť pre účely určenia, či bola prekročená primeraná lehota uvedená v čl. 6 ods. 1 dohovoru (Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, Poiss proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Európsky súd pre ľudské práva taktiež zohľadňuje úmysel sťažovateľa predlžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

20. Správanie účastníka konania je teda druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v správaní samotnej sťažovateľky nezaznamenal žiadnu takú procesnú aktivitu, ktorá by smerovala k predlžovaniu napadnutého konania.

III.3. Postup mestského súdu v konaní a celkové zhodnotenie trestného konania:

21. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup mestského súdu v napadnutom konaní so zohľadnením aj účasti poškodenej aj v skoršom štádiu konania, ako je uvedené skôr aj v nasledujúcom bode.

22. Ústavný súd vo svojich nálezoch z ostatného obdobia č. k. I. ÚS 431/2019-72 z 26. mája 2020 (body 38 – 40), č. k. IV. ÚS 303/2021-51 zo 17. augusta 2021 (bod 44) a č. k. III. ÚS 459/2021-64 z 10. marca 2022 (body 16 – 19) prekonal staršiu rozhodovaciu prax ústavného súdu podľa ktorej sa základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni od okamihu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, keď sa dotknutá osoba stáva procesnou stranou v konaní buď ako obvinený, alebo poškodený. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie v posudzovanom smere začína uplatnením si nároku na náhradu škody proti určitej osobe, a to aj pred vznesením obvinenia, resp. ak bol nárok na náhradu škody uplatnený už v podanom trestnom oznámení.

23. Ide o reflexiu judikatúry ESLP, podľa ktorej nároky tretích strán (poškodených) na náhradu škody, s ktorými sa pripojili do trestného konania, sú garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to od okamihu, od ktorého boli v trestnom konaní uplatnené, bez ohľadu na to, či v trestnom konaní bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe (Javor a Javorová proti Slovenskej republike z 15. 9. 2015, sťažnosť č. 42360/10, bod 66, podobne Krumpel a Krumpelová proti Slovenskej republike, bod 48). Nároky tretích strán (poškodených) na náhradu škody, ktoré si uplatnili v trestnom konaní, sú garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to od okamihu, od ktorého boli v trestnom konaní uplatnené,

bez ohľadu na to, či v trestnom konaní bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe (Javor a Javorová proti Slovenskej republike z 15. 9. 2015, sťažnosť č. 42360/10, bod 66, obdobne Bíro proti Slovenskej republike z 27. 6. 2006, sťažnosť č. 57678/00). V tomto kontexte bolo uznané, že trestné oznámenie poškodenej osoby, v ktorom sa často uvádza aj nárok na náhradu škody, treba považovať za integrálnu súčasť trestného konania, pričom oznámenie je jej prvým krokom.

24. Posudzovaná doba napadnutého konania mestského súdu predstavuje voči sťažovateľke časový interval od 16. októbra 2017 do času podania ústavnej sťažnosti, a to 18. apríla 2024, teda celkovú dobu 6 rokov a 6 mesiacov.

25. V rámci tejto doby trvalo prípravné konanie od 17. októbra 2017 do 26. marca 2020, teda po dobu 2 rokov a 5 mesiacov. V rámci prípravného konania bolo uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky ČVS: PPZ-1054/NKA-PK-BA-2017 zo 17. októbra 2017 podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci v bode 1 pre prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 2 Trestného zákona a v bode 2 pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona (vo vzťahu k sťažovateľke ako poškodenej na podklade ňou podaného trestného oznámenia zo 16. októbra 2017). Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach ČVS: ORP-5/2-VYS-KS-2018 z 2. februára 2018 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona (vec súvisiaca s ďalším poškodeným). Obvinenému bolo uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 z 5. decembra 2018 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona (vo vzťahu k sťažovateľke ako poškodenej trestným činom) a uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach ČVS: ORP-5/2-VYS-KS-2018 z 13. augusta 2018 bolo vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Trestného zákona (vo vzťahu k inému poškodenému). Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. 1 Kv 60/17/1100-27 z 26. februára 2019 a uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Košiciach č. k. 1 Pv 76/18/8806-16 z 21. septembra 2018 boli zamietnuté sťažnosti obvineného proti vzneseniu obvinenia. Uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave, odboru kriminálnej polície, oddelenia vyšetrovania ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017 z 15. apríla 2019 došlo k spojeniu trestnej veci obvineného vedenej Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Košiciach s trestnou vecou obvineného vedenu Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Bratislave na spoločné konanie vedené pred Krajským riaditeľstvom Policajného v Bratislave pod ČVS: KRP-282/3-VYS-BA-2017.

26. V rámci prípravného konania bol 22. novembra 2018, 1. apríla 2019 a 26. augusta 2019 vypočutý obvinený v procesnom postavení obvineného, 29. novembra 2019 bol obvinený upovedomený o zmene právnej kvalifikácie, 11. septembra 2019 a 4. novembra 2019 boli vykonané konfrontácie medzi obvineným a poškodenými (vrátane sťažovateľky), výsluchy poškodených (vrátane sťažovateľky) boli vykonané 18. októbra 2017, 23. októbra 2017, 2. novembra 2017, 7. marca 2018, 26. októbra 2018, 13. novembra 2018, 9. júla 2018, 13. júna 2019 a 25. júla 2019, boli vypočutí viacerí svedkovia, a to [REDAKOVANÉ] 24. októbra 2017 a 9. júla 2019, [REDAKOVANÉ] 3. novembra 2017, 28. marca 2018 a 13. júna 2019, [REDAKOVANÉ] 11. septembra 2019, [REDAKOVANÉ] 14. novembra 2017 a 3. decembra 2019, [REDAKOVANÉ] 9. decembra

2019, [REDACTED] 19. marca 2018 a 16. decembra 2019, [REDACTED] 28. mája 2019, [REDACTED] 29. mája 2019, [REDACTED] 30. mája 2019, [REDACTED] 16. septembra 2019, [REDACTED] 17. decembra 2019, [REDACTED] 17. decembra 2019, [REDACTED] 17. januára 2020 a [REDACTED] 10. februára 2020, bolo vykonané znalecké skúmanie Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru z odboru kriminalistiky, odvetvia kriminalistického skúmania ručného písma a podpisov (znalecký posudok ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2019/14959 z 18. decembra 2019), boli vykonané rekognície podľa fotografií na opoznanie obvineného, a to 19. marca 2018 a 13. novembra 2018, a nakoniec boli zabezpečené rozsiahle písomné podklady súvisiace so stíhanou trestnou činnosťou (celkovo 3 zväzky), bol spracovaný majetkový profil obvineného vrátane správ o jeho povesti zabezpečením listinných podkladov dožiadaniami príslušných orgánov verejnej moci, vyšetrovanie bolo ukončené podaním návrhu na podanie obžaloby 3. marca 2020, ku ktorej podaniu došlo 26. marca 2020.

27. Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že numericky samotná dĺžka prípravného konania v trvaní od 17. októbra 2017 do 26. marca 2020, teda 2 roky a 5 mesiacov (od tejto doby sťažovateľka len formálne bez bližšej špecifikácie období priťahov odvodzuje porušenie ňou označených práv), pri zistení riadneho/pravidelného vykonávania procesných úkonov prípravného konania (vrátane väčšieho množstva svedkov) a pri konštatácii predmetu konania v kategórii (aj) obzvlášť závažný zločin nepredstavuje takú dobu, ktorú by bolo možné hodnotiť ako ústavne nonkonformnú. Z prehľadu vykonaných procesných úkonov je zrejmé, že orgány činné v trestnom konaní postupovali v napadnutom konaní s riadnou starostlivosťou a ústavný súd v ich postupe nezistil obdobia nečinnosti alebo neefektívnej činnosti.

28. K podaniu obžaloby na v tom čase okresnom súde došlo 6. apríla 2020 (obžaloba prokurátora krajskej prokuratúry pod sp. zn. 1Kv60/17/1100 z 26. marca 2020), pričom posudzovaná časť napadnutého konania predstavuje časový úsek od 6. apríla 2020 do 18. apríla 2024, teda dobu 4 rokov. Ústavný súd musí skonštatovať, že procesná aktivita sťažovateľky podľa § 55 Trestného poriadku vyvrcholila vydaním uznesenia krajského súdu sp. zn. 3Ntro/2/2024 z 11. apríla 2024, ktorého obsah bol pretlmočený samotnou sťažovateľkou v jej podaní (bod 3). Z interpretácie obsahu uznesenia krajského súdu sp. zn. 3Ntro/2/2024 z 11. apríla 2024 v podaní sťažovateľky, ktorého pravdivosť si ústavný súd overil z obsahu súdneho spisu, je zrejmé, že okresný súd nariadil 7. decembra 2020 prvý termín pojednávania na 26. január 2021, ktorý bol zrušený z dôvodu pandemickej situácie (č. l. 1292). Okresný súd pristúpil 17. februára 2021 k nariadeniu ďalšieho termínu hlavného pojednávania na 30. marec 2021, ktorý bol 29. marca 2021 zrušený na mailovú žiadosť obhajcu obvineného, ktorý mal byť pozitívne testovaný na COVID-19 (č. l. 1298). Zo zistení ústavného súdu teda vyplýva, že aj tento termín hlavného pojednávania bol zrušený taktiež z dôvodu pandemickej situácie, čo krajský súd vo svojom hodnotení prehliadol. Pandemickej situácii zodpovedá aj prípis Okresnej prokuratúry Bratislava II sp. zn. Spr 92/21/1102 z 26. marca 2021 o nenariadovaní hlavných pojednávanií v čase od 1. apríla 2021 do 30. apríla 2021 z dôvodu pandemickej situácie. Ďalší termín hlavného pojednávania okresný súd nariadil 7. júna 2021 na 8. júl 2021, na ktorom okresný súd odročil hlavné pojednávanie na 23. september 2021 z dôvodu nedostavenia sa prísediacich senátu pre vysoké horúčavy (č. l. 1304). Na hlavnom pojednávaní boli prítomní aj obvinení, aj jeho obhajcovia JUDr. Kuráň a JUDr. Špaček, ktorí všetci mali vziať ďalší nariadený termín hlavného pojednávania na vedomie [podľa zápisnice z hlavného pojednávania (č. l. 1304)]. Napriek nariadeniu termínu hlavného pojednávania na 23. september

2021 sa ďalšie hlavné pojednávanie konalo/malo konať 26. októbra 2021. Hlavné pojednávanie nariadené na 26. október 2021 sa nekonalo z dôvodu písomného ospravedlnenia obhajcov obvineného doručeného okresnému súdu 25. októbra 2021 (č. I. 1307). Ďalší termín hlavného pojednávania bol nariadený na 20. január 2022.

29. Na termín hlavného pojednávania nariadený na 20. január 2022 sa nedostavili obvinení a jeho obhajcovia, pričom absentuje záznam o predvolávaní strán konania na nariadený termín, preto poznámku krajského súdu „*odročené na termín, o ktorom však neboli obžalovaný ani obhajca upovedomení, a preto bolo odročené na termín 20.01.2022.*“, ústavný súd hodnotí ako správnu. Ďalší termín hlavného pojednávania bol nariadený na 8. marec 2022, ktoré sa však nekonalo z dôvodu neprítomnosti prísediacich, predsedu senátu z dôvodu práceneschopnosti, obhajca obvineného bol taktiež ospravedlnený. Nasledujúci termín hlavného pojednávania bol nariadený na 3. máj 2022. Okresný súd po prvýkrát koná vo veci samej na hlavnom pojednávaní nariadenom na 3. máj 2022, ktoré bolo po vykonaní dokazovania odročené na 28. jún 2022. Hlavné pojednávanie nariadené na 28. jún 2022 sa nekonalo z dôvodu ospravedlnenej neúčasti obhajcu obvineného, ďalší termín bol nariadený na 6. október 2022, hlavné pojednávanie sa nekonalo z dôvodu ospravedlnenia obhajcu obvineného. Ďalší termín hlavného pojednávania bol nariadený na 24. január 2023, nekonalo sa však zo zdravotných dôvodov predsedu senátu. Termín hlavného pojednávania bol nariadený na 11. apríl 2023, toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu náhlych rodinných dôvodov predsedu senátu, obhajca obvineného bol taktiež ospravedlnený z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti (č. I. 1368, 1369). Už mestský súd (po prechode výkonu súdnictva) pristúpil k nariadeniu ďalšieho termínu hlavného pojednávania na 21. január 2024, ktoré bolo odročené na 26. jún 2024 z dôvodu ospravedlnenej neúčasti obhajcu obvineného.

30. Z vykonaného prehľadu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd po prvýkrát vo veci pojednával 3. mája 2022, teda po 2 rokoch od podania obžaloby. V čase od 6. apríla 2020 do 7. decembra 2020 nebola zaznamenaná žiadna relevantná procesná aktivita okresného súdu v napadnutom konaní, čo predstavuje prieťah v trvaní 8 mesiacov. K ďalšiemu zaznamenanému obdobiu nečinnosti došlo v čase od 10. apríla 2023 do 21. januára 2024, čo predstavuje prieťah v trvaní 9 mesiacov. Nariadené termíny hlavného pojednávania boli 26. januára 2021 a 30. marca 2021 odročené pre pandémiu COVID-19, čo je (z dôvodu zvýšeného šírenia vírusu práve v zimnom období) ospravedlniteľný dôvod. Sťažovateľkou predostretú argumentáciu nie je možné akceptovať. Termín hlavného pojednávania nariadený na 8. júl 2021 a 8. marec 2022 bol odročený taktiež z ospravedlniteľného dôvodu, pričom termín nariadený na 8. marec 2021 sa nekonal aj z dôvodu na strane obhajoby. Nariadené hlavné pojednávania na 26. október 2021, 28. jún 2022, 6. október 2022, 24. január 2023, 10. apríl 2023 a 10. apríl 2024 (posledný termín kumulatívne aj z dôvodov na strane predsedu senátu) boli odročované z dôvodu len na strane obhajoby, čo ústavný súd vníma ako ospravedlniteľný dôvod na odročenie hlavného pojednávania a zároveň aj ako realizáciu obhajobných práv obvineného. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03) a v tomto kontexte preto dobu, o ktorú sa napadnuté konanie predlžovalo z dôvodu ospravedlniteľných dôvodov neúčasti obhajcov, ústavný súd nezapočítava do doby zbytočných prieťahov v konaní (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, IV. ÚS 515/2021). Zlyhanie nariadeného termínu hlavného

pojednávania na 20. január 2022 ústavný súd vníma ako ojedinelý prípad nesústredenej činnosti okresného súdu.

31. Článok 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní postupovalo rýchlo, zároveň však ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnovahu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

32. Celkovo tak ústavný súd identifikoval dve obdobia nečinnosti okresného/mestského súdu v napadnutom konaní, a to od 6. apríla 2020 do 7. decembra 2020 v trvaní 8 mesiacov a od 10. apríla 2023 do 21. januára 2024 v trvaní 9 mesiacov, spolu tak doba prietáhov predstavuje dobu 1 roka a 5 mesiacov. Mestský súd teda tak v napadnutom konaní konal prietáhovo 1 rok a 7 mesiacov. V dôsledku tohto záveru tak postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

33. V závere svojej argumentácie ústavný súd pripomína, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietáhom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, IV. ÚS 66/2023). Samozrejme, citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov a dôsledky personálnych a organizačných zmien (nová súdna mapa), avšak v dôsledku judikatúry ESĽP a v nadväznosti na to vlastnej judikatúry musí ako vždy poukázať na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezavahuje jeho povinnosti týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (Lechner a Hess proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Opakované pridelenie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie teda nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu všeobecného súdu, pričom táto aktivita je dôsledkom iných, s konaním bezprostredne nesúvisiacich skutočností – napr. personálne zmeny na súde, práceneschopnosť zákonného sudcu a pod. (II. ÚS 444/2014). V konečnom dôsledku nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných prietáhov) sa môže negatívnym spôsobom prejavovať na dôveryhodnosti justície ako takej (Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61).

34. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd do dňa vydania tohto nálezu vo veci samej nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

IV. Primerané finančné zadosťučinenie

35. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

36. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

37. Sťažovateľka požiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 10 500 eur z dôvodu priesťahov mestského súdu v napadnutom konaní vrátane postupu orgánov činných v trestnom konaní.

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

39. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľkou zvolená argumentácia o tom, že „Primeraná lehota na konanie sa v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.“, nedopadá na postavenie jej osoby v trestnom konaní, keďže v ňom vystupuje ako poškodená, nie obvinená. Je tomu tak aj preto, že je trestné konanie (ale nie proti jej osobe) vedené autoritou štátu a primárne ide o vzťah obvineného a štátu, a nie poškodeného a štátu. Postavenie poškodeného trestným činom je determinované uplatnením náhrady škody spôsobenej mu trestným činom, od ktorej riadneho uplatnenia sa aj stáva beneficiantom garancií vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v občianskoprávnej časti tohto ustanovenia. Tejto optike nazerania taktiež už *prima facie* nezodpovedá výška sťažovateľkou požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré nemôže byť s ohľadom na jej postavenie vnímané ako forma kompenzácie trestným činom spôsobenej škody, ktorá sa uplatňuje ako odlišný nárok.

40. Vzhľadom na predstreté východiská s prihliadnutím na skôr identifikovanú dobu priesťahov a, majúc na zreteli aj svoju vlastnú rozhodovaciu prax [vzťahujúcu sa *a priori* na obvinených v trestnom konaní (I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023)], ústavný súd priznal sťažovateľke sumu primeraného finančného zadosťučinenia 500 eur (bod 3 výroku nálezu), ktorú považoval za primeranú okolnostiam prípadu a jej právnomu postaveniu v napadnutom konaní. Dôvodom priznania primeraného finančného zadosťučinenia bolo aj to, že aj keď v prípravnom konaní nedošlo k zbytočným priesťahom a zároveň platí, že toto konanie je nevyhnutným procesným predpolím súdneho konania, stav právnej neistoty sťažovateľky započal už v tomto období a dosiaľ nepominul, a to v sčasti priesťahovom konaní pred súdom.

41. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru ESELP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová

proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

42. Sťažovateľka požadovala priznanie finančného zadost'učinenia 10 500 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie 500 eur, vo zvyšnej časti jej návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

43. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

44. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

46. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľke náhrada trov konania vo výške 686,50 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 27,46 eur, spolu tak suma 713,96 eur zvýšená o sumu dane z pridanej hodnoty vo výške 142,79 eur (bod 4 výroku nálezu).

47. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

48. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu